

SKUPNA IZJAVA

Frankfurt pred Frankfurtom in Frankfurt po Frankfurtu, pred Bologno in po Bologni

Javna agencija za knjigo in Ministrstvo za kulturo ali Kje je denar in Kje je dolgoročna sistemska skrb za slovensko knjigo

Ustvarjalci, založniki in organizatorji kulturnega okolja za slovensko knjigo in slovenski jezik smo pričakovali, da se bodo po zelo uspešnih predstavitev slovenske književnosti in kulture v Frankfurtu in Bologni pogoji za delovanje vseh akterjev na književnem in jezikovnem področju izboljšali.

Vendar pa so se pričakovanja izjalovila, ko smo nedavno prejeli odločbe Javne agencije za knjigo z vsotami sofinanciranja za že izvedene in načrtovane programe s področja literarnih prireditev in bralne kulture za letošnje leto, saj so bila dodeljena sredstva v odločbah, na katere smo prijavitelji čakali več kot štiri mesece, za mnoge programe bistveno skrčena.

Predstavitvi Slovenije v Frankfurtu in Bologni bi morali biti prekretnica za pospešen razvoj kakovostne slovenske knjižne produkcije in bralne kulture. Dodeljena sredstva, ki kljub uravnovešenim in realnim finančnim strukturam prijaviteljev predstavljajo v najboljšem primeru 30 do 40 % delež sofinanciranja, pa so za številne, neprofitne prijavitelje, kot so kulturna in stanovska društva v javnem interesu na področju kulture, nevzdržno nizka in signalizirajo, da se ne JAK ne Ministrstvo za kulturo ne zavedata pomena obeh sejmov in realnih finančnih potreb za razvoj knjige v Sloveniji. Pomembni prijavitelji s kakovostnim programom na področju knjige svojo dejavnost ohranjajo pretežno na račun prekomernega, že kar nezakonitega deleža prostovoljnega dela, kadri so zaradi prenizkih plačil zrešetkani, utrujeni in vse bolj zapuščajo področje in se usmerjajo v druge dejavnosti.

Tako JAK kot Ministrstvo za kulturo bi morala izkoristiti, kar je bilo vloženo v oba sejma in proaktivno ustvarjati pogoje za delo, da bi sejma lahko postala trdna podlaga za uspeh slovenske književnosti v evropskem in svetovnem okolju ter za nadaljnji razvoj prevodne književnosti, ki ima v Sloveniji bogato tradicijo. Tako pa odločbe z višino in drobljenjem sredstev kažejo v smer nazadovanja in dolgoročnega uničenja področja. Prav tako sporno in nelogično je, zahtevati »profesionalizacijo« dela v nevladnih organizacijah, ki nimajo sistemskih prilivov in so odvisne zgolj od programskih ali projektnih sredstev, hkrati pa v razpisih terjati vrhunskost, inovativnost, edinstvenost in mednarodno prepoznavnost, za kar je potrebno ustrezno sofinanciranje programov, kadrovska ureditev področja in zagotavljanje stabilnega delovanja in financiranja hladnega pogona podpornih pisarn onkraj programskih razpisov.

Literarni festivali, Mednarodni literarni festival Vilenica, Slovenski dnevi knjige in Mednarodno srečanje pisateljev na Bledu, ki že več desetletij veliko bolj kot pa enotedenski sejem temeljito uveljavljajo slovensko ustvarjalno besedo v svetu in doma, so v očeh JAK in Ministrstva za kulturo pač nekaj zanemarljivega in odvečnega. Že tako skromna sredstva za vsakoletno produkcijo so ustanovam še zmanjšali.

Zdi se, da je odveč tudi Bralna značka, ki več kot 60 let z različnimi programi spodbuja branje kvalitetnih (mladinskih) knjig, in je vpisana v register nesnovne kulturne dediščine, z mizernimi sredstvi hirata Oko besede, festival otroških in mladinskih avtorjev, ter vrhunski program predstavljanja in obravnave prevodne književnosti Društva slovenskih književnih prevajalcev. Prizadet je festival Pranger, ki ga JAK in Ministrstvo z znižanjem sredstev po 20 letih delovanja pošiljata na sam začetek gradnje festivala, s tem pa simbolno uničujeta vsa odrekanja, trud, strokovnost in dosežke ter sam pomen slovenske literarne kritike.

Sredstva za pisano slovensko besedo so se skrčila tudi na področju založništva, na kar so založniki sami že opozorili v skupni izjavi ter za projekte kulturnih dejavnosti v knjigarnah.

Podpisniki zahtevamo, da se za izvajanje dejavnosti na področju knjige povišajo finančna sredstva, ki si jih morata proaktivno izboriti tako Javna agencija za knjigo kot Ministrstvo za kulturo, saj je trenutno stanje za izvajalce vseh naštetih programov, festivalov in prireditev nevzdržno in ogroža tako izvedbo prijavljenih projektov kot tudi obstoj samih prijaviteljev. Zahtevamo, da Ministrstvo za kulturo omogoči stabilno delovanje Javne agencije za knjigo, ki bo le tako lahko ustrezno podpirala področje.

In ključno: zahtevamo nadaljnje sistematično in razvojno naravnano vlaganje v področje, ki je bistveno za našo jezikovno in narodno prihodnost.

Podpisniki:

Za Društvo slovenskih pisateljev: Dušan Merc, predsednik

Za Slovenski center PEN: Tanja Tuma, predsednica

Za Društvo slovenskih književnih prevajalcev: Tanja Petrič, predsednica

Za Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS: Marko Kravos, predsednik

Za KUD Pranger: Urška P. Černe, predsednica

Za Društvo Argo: Simona Cizar, predsednica

Za Slovensko sekcijo IBBY: dr. Tina Bilban, predsednica

Za Slovensko matico: dr. Aleš Gabrič, predsednik